

Rolnummer 1814
Arrest nr. 120/2000 van 16 november 2000

ARREST

In zake : de prejudiciële vraag over artikel 75 van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, gesteld door de Raad van State.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters G. De Baets en M. Melchior, en de rechters H. Boel, L. François, J. Delruelle, R. Henneuse en M. Bossuyt, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter G. De Baets,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag*

Bij arrest nr. 83.410 van 9 november 1999 in zake W. Missorten tegen de Vrije Universiteit Brussel, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 23 november 1999, heeft de Raad van State, algemene vergadering van de afdeling administratie, de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 75 van het decreet van 12 juni 1991 artikel 10 en 11 van de Grondwet in samenlezing met artikel 24, § 5, ... daar waar het kennelijk zonder objectief criterium ter zake naar voor te schuiven een verschillende rechtsbescherming biedt tegen een eventueel onzorgvuldig genomen beslissing, met dien verstande dat voor personeelsleden van de vrije universiteiten zij deze kennelijk laat afhangen van door artikel 578 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalde arbeidsrechtbanken, terwijl de leden van het academisch personeel van de andere universiteiten de vernietiging kunnen vragen van hogergeciteerde beslissing bij de Raad van State.

Dat de rechtsbescherming minstens ongelijk is nu de leden van het academisch personeel van de andere universiteiten de vernietiging van de genomen beslissing kunnen vorderen en bijgevolg het universiteitsbestuur zullen kunnen verplichten een meer zorgvuldige beslissing te nemen, zodat mogelijk rechtsherstel kan worden bekomen.

Dat de Arbeidsgerechten zulks niet zullen vermogen.

Dat de Arbeidsrechtbanken de beginselen van behoorlijk bestuur niet kunnen toetsen.

Dat bijgevolg personeelsleden van de andere universiteiten een retroactieve reconstructie van hun loopbaan zullen kunnen bekomen, de leden van het academisch personeel van de vrije universiteiten evenwel niet, wat van belang is omwille van de 6 jaar-regel ? »

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschied*

De verzoeker voor de Raad van State is hoogleraar aan de Vrije Universiteit Brussel (V.U.B.), aanvankelijk met een voltijdse opdracht. De bestuursorganen van de V.U.B. oordeelden in 1994 en 1995 dat de nevenactiviteiten van de verzoeker als bank- en bedrijfsrevisor de omvang van twee halve dagen per week overschrijden, wat ertoe heeft geleid dat de opdracht van de verzoeker voor de academiejaren 1993-1994, 1994-1995 en 1995-1996 ambtshalve als deeltijds is vastgesteld. Tijdens die jaren was de verzoeker buitengewoon hoogleraar met een opdracht van 70 pct.

Door de auditeur bij de Raad van State werd in zijn verslag ambtshalve een exceptie van onbevoegdheid opgeworpen, nu de kennisneming van de betwiste beslissingen van de bestuursorganen van de V.U.B. niet tot de bevoegdheid van de Raad van State zou behoren. De verzoeker oordeelt dat in dat geval een ongelijkheid in rechtsbescherming bestaat tussen personeelsleden van de vrije universiteiten en personeelsleden van de andere universiteiten en verzoekt om het stellen van de vermelde prejudiciële vraag.

III. De rechtspleging voor het Hof

Bij beschikking van 23 november 1999 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 11 februari 2000 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 23 februari 2000.

Bij beschikking van 21 maart 2000 heeft de voorzitter in functie, op verzoek van W. Missorten van 20 maart 2000, de termijn voor het indienen van een memorie verlengd met vijftien dagen.

Van die beschikking is kennisgegeven aan W. Missorten bij op 22 maart 2000 ter post aangetekende brief.

Memories zijn ingediend door :

- de Vrije Universiteit Brussel, Pleinlaan 2, 1050 Brussel, bij op 29 maart 2000 ter post aangetekende brief;
- de Vlaamse Regering, Martelaarsplein 19, 1000 Brussel, bij op 29 maart 2000 ter post aangetekende brief;
- W. Missorten, wonende te 1782 Merchtem, Weyenberg 28, bij op 13 april 2000 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 2 mei 2000 ter post aangetekende brieven.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- W. Missorten, bij op 31 mei 2000 ter post aangetekende brief;
- de Vrije Universiteit Brussel, bij op 31 mei 2000 ter post aangetekende brief.

Bij beschikking van 27 april 2000 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot 23 november 2000.

Bij beschikking van 12 juli 2000 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 4 oktober 2000.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 13 juli 2000 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 4 oktober 2000 :

- zijn verschenen :
  - . Mr. R. Rombaut, advocaat bij de balie te Antwerpen, voor W. Missorten;
  - . Mr. P. Lefranc, advocaat bij de balie te Gent, voor de Vrije Universiteit Brussel;
  - . Mr. P. Devers, advocaat bij de balie te Gent, voor de Vlaamse Regering;
- hebben de rechters-verslaggevers M. Bossuyt en R. Henneuse verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

Standpunt van de Vlaamse Regering

A.1.1. De prejudiciële vraag heeft betrekking op artikel 75 van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap. Dat artikel bepaalt dat de opdracht van een lid van het academisch personeel dat een andere beroepsactiviteit of een andere bezoldigde activiteit welke een groot gedeelte van zijn tijd in beslag neemt uitoefent, ambtshalve deeltijds wordt.

De Vlaamse Regering betoogt in hoofdorde dat niet die bepaling, doch andere bepalingen van vermeld decreet betreffende de benoeming en de aanstelling van het academisch personeel het betwiste onderscheid in rechtsbescherming teweegbrengen, zodat reeds om die reden de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet geschonden zijn.

A.1.2. De Vlaamse Regering oordeelt verder dat de beperking van de contractuele vrijheid van de partijen, doordat de rechtspositie van de bedoelde personeelsleden van de vrije universiteiten in ruime mate wordt bepaald door een bij decreet geregeld statuut, niet inhoudt dat de verhouding tussen de partijen haar privaatrechtelijke en contractuele aard verliest, nu die verhouding ontstaan is uit een arbeidsovereenkomst tussen een privaatrechtelijke instelling en haar werknemers. De Vlaamse Regering meent voor dat standpunt steun te vinden in de rechtspraak van het Hof van Cassatie en van het Arbitragehof en ook in sommige arresten van de Raad van State.

A.1.3. De thans voorliggende prejudiciële vraag ligt in het verlengde van de vraag die door het Hof werd beantwoord in het arrest nr. 66/99 van 17 juni 1999 en de Vlaamse Regering meent dat ze kan volstaan met een verwijzing naar de overwegingen van dat arrest. De Vlaamse Regering merkt terloops ook op dat de prejudiciële vraag wellicht een materiële vergissing bevat, doordat wordt verwezen naar artikel 24, § 5, van de Grondwet, terwijl vermoedelijk artikel 24, § 4, wordt bedoeld.

Standpunt van de Vrije Universiteit Brussel

A.2.1. De Vrije Universiteit Brussel geeft in haar memorie een overzicht van de ter zake bestaande rechtspraak van het Arbitragehof, van het Hof van Cassatie en van de Raad van State.

A.2.2. Uit de rechtspraak van het Arbitragehof blijkt volgens die universiteit dat de leden van het onderwijzend personeel van de vrije universiteiten, zelfs al wijkt sinds de wet van 27 juli 1971 hun rechtspositieregeling af van het gemeenrechtelijk arbeidsrecht, steeds in een arbeidsverhouding naar privaatrecht zijn gebleven, die in een overeenkomst tussen de werknemer en de universiteit wordt vastgelegd. De tussenkomen partij citeert ter ondersteuning van haar standpunt uit het arrest nr. 66/99, waarin het Hof een analoge vraag heeft beantwoord met betrekking tot het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde psycho-medisch-sociale centra.

A.2.3. Het Hof van Cassatie heeft zich in arresten van 30 november 1992, van 4 oktober 1993, van 21 maart 1994 en van 18 december 1997 uitgesproken over de arbeidsverhouding van de personeelsleden van het gesubsidieerd vrij onderwijs. Met betrekking tot de universiteiten heeft het Hof in het arrest van 30 november 1992 gesteld dat het statuut dat door de Staat gesubsidieerde universitaire instellingen op grond van artikel 41 van de wet van 27 juli 1971 voor het aldaar bedoelde personeel hebben opgesteld, weliswaar de

arbeidsverhoudingen regelt door algemene en onpersoonlijke bepalingen, maar dat die bepalingen niet toepasselijk worden gemaakt door een eenzijdige aanstelling door een bestuursorgaan, maar ingevolge een tussen beide partijen gesloten arbeidsovereenkomst waardoor de arbeidswetgeving van toepassing is.

A.2.4. De tussenkomenende partij geeft ook een overzicht van de rechtspraak van de Raad van State en wijst erop dat de beslissingen aangaande de personeelsleden van het vrij onderwijs uiteenlopend zijn.

Standpunt van W. Missorten

A.3.1. De verzoeker voor de Raad van State schetst in eerste instantie de voorgeschiedenis van de voorliggende zaak. Hij wijst erop dat zijn aanstellingsbesluit tot hoogleraar van 24 oktober 1979 niet als een arbeidsovereenkomst kan worden geïnterpreteerd. Op grond van de wet van 27 juli 1971 waren de vrije universiteiten verplicht om een statuut voor hun personeel uit te werken dat gelijkwaardig was aan dat van de rijksuniversiteiten. De verzoeker werd eenzijdig aangesteld, wat essentieel is bij de bepaling van zijn rechtspositie en de ermee verbonden rechtsbescherming.

A.3.2. Wat de procedure voor de Raad van State betreft, constateert hij dat de door hem ingestelde vorderingen tot schorsing in gemotiveerde arresten, na omstandige verslagen van het auditoraat, werden afgewezen, waarbij op geen enkel ogenblik op enige wijze de bevoegdheid van de Raad van State in twijfel werd getrokken.

A.3.3. Met betrekking tot de grond van de zaak meent de verzoeker dat zijn rechtspositie niet vergelijkbaar is met die welke het voorwerp uitmaakten van de geschillen die aanleiding hebben gegeven tot de reeds vermelde arresten van het Hof van Cassatie, nu geen van die uitspraken betrekking had op het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap. Door dat decreet werd een voor alle universiteiten geldende rechtspositieregeling uitgewerkt, die eenzijdig moest worden opgelegd en dit zonder enig onderscheid tussen vrije en andere universiteiten.

A.3.4. De privaatrechtelijke hoedanigheid van de inrichtende macht is volgens de verzoeker in deze discussie niet relevant. Bepalend is het feit dat de overheid zich een gedeelte van de organisatie van de openbare dienst heeft voorbehouden, zodat vrije universiteiten op eenzelfde wijze als gemeenschapsuniversiteiten aan de eenzijdige bindende beslissingsmacht van de overheid zijn onderworpen. Hieruit volgt dat de inrichtende macht geen beleidsvrijheid meer heeft om overeenkomsten af te sluiten met haar personeel, zodat het om een statutair bepaalde arbeidssituatie gaat. Wie de waarborg heeft eenzijdig aangesteld te zijn overeenkomstig het statuut van de rijksuniversiteiten kan niet, zonder dat de decreetgever daarin heeft voorzien, aan een uitzonderingsstelsel worden onderworpen op het vlak van de rechtsbescherming.

A.3.5. De op de verzoeker toegepaste cumulatieregeling heeft een verordenend karakter en werd ambtshalve toegepast. Indien de raad van bestuur van de universiteit die regeling toepast, handelt hij als functionele openbare dienst en oefent hij het gezag uit van de verordenende overheid. De aldus genomen beslissingen hebben het karakter van administratieve rechtshandelingen waarop de beginselen van behoorlijk bestuur van toepassing zijn. De toepassing van een regeling die op uniforme wijze op het academisch personeel van alle universiteiten van toepassing is, impliceert een gelijk recht op verdediging tegen willekeurige beslissingen.

De leden van het academisch personeel die toegang hebben tot de Raad van State kunnen de schorsing en vernietiging van de bestreden bepalingen en volledig rechtsherstel verkrijgen. De andere leden van het academisch personeel, die zich tot de arbeidsrechtbanken moeten wenden, hebben niet de mogelijkheid om de betrokken instelling te dwingen een onzorgvuldig genomen beslissing ongedaan te maken.

- B -

B.1.1. De prejudiciële vraag heeft betrekking op artikel 75 van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap.

Dat artikel bepaalt dat de opdracht van het lid van het academisch personeel dat een andere beroepsactiviteit of een andere bezoldigde activiteit uitoefent welke een groot deel van zijn tijd in beslag neemt, ambtshalve deeltijds wordt.

B.1.2. De verzoeker voor de Raad van State is lid van het zelfstandig academisch personeel van de Vrije Universiteit Brussel en vordert de vernietiging van verschillende beslissingen van de raad van bestuur van die instelling, waarbij met toepassing van de vermelde bepaling zijn opdracht deeltijds werd bepaald.

De op zijn verzoek gestelde prejudiciële vraag werd ingegeven door het verslag van de auditeur waarin werd voorgesteld dat de Raad van State zich onbevoegd zou verklaren om kennis te nemen van geschillen betreffende de rechtspositie van het academisch personeel van de vrije universiteiten.

In de prejudiciële vraag wordt geconstateerd dat er in dat geval een verschil in rechtsbescherming ontstaat, nu geschillen betreffende de toepassing van de vermelde bepaling voor het academisch personeel van de vrije universiteiten tot de bevoegdheid van de arbeidsgerechten behoren, terwijl voor het academisch personeel van de andere universiteiten de Raad van State bevoegd is.

B.2. Het verschil in rechtsbescherming waarop wordt gealludeerd volgt niet uit de in de prejudiciële vraag vermelde bepaling van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, die op gelijke wijze op de personeelsleden van alle universiteiten van toepassing is, doch wel uit de verschillende rechtspositie van het academisch personeel, die volgens de interpretatie die aan de basis ligt van de prejudiciële vraag, voor de vrije universiteiten van contractuele aard is en derhalve tot de bevoegdheid van de arbeidsgerechten behoort.

Het Hof kan zijn toetsing niet uitbreiden tot dat verschil in behandeling, waarover de verwijzende rechter het Hof niet heeft ondervraagd.

B.3. De prejudiciële vraag kan niet worden beantwoord.

Om die reden,

het Hof

zegt voor recht :

De prejudiciële vraag behoeft geen antwoord.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 16 november 2000.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

G. De Baets